СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ. OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 54. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 8-го березня, 1937. VOL. XLV. No. 54. Jersey City, N. J., Monday, March 8, 1937. THREE CENTS

ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ СУДОВОГО ПЛЯНУ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ

ВАШИНҐТОН. — Заклик президента Рузвелта до членів Демократичної Партії поперти його плян реформи федерального суду, виголошений на „бенкеті побіди", не змінив становища демократичних сенаторів. Опозиція в сенаті не то що ослабла, але й ще стала більше завзята. Вона постановила винести цілу справу перед народ при помочи низки великих віч, на котрих мається представляти „страшні наслідки" реформи.

Загострена опозиція цих демократів проти реформи суду буде спиратися на засаді прав стейтів. Опозиція показується так невступчивою, що вже нині говорять про новий партійний розділ при наступних виборах у 1940-вім році.

Офіціяльну відповідь опозиції президентові дасть сенатор Ґвілер у Шікаґо в наступну середу. Сенатори Берк, Джордж, Волш і Ковпленд у наступну пятницю будуть говорити на масовім вічу у Карнеґі Гол, у Ню Йорку.

ДЕПАРТАМЕНТ СТЕЙТУ ПЕРЕПРОШУЄ НІМЕЧЧИНУ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту Кордел Гол перепросив німецький уряд за образливі слова нюйорського посадника Ля Ґвардії про Гітлера.

Гол підчеркує, що свобода слова вважається в Америці частиною національної традиції. Не дивлячися на це урядові Злучених Держав жаль, коли приватний горожанин або урядник висказується в спосіб, образливий для чужого уряду, бо американський уряд старається зноситися з іншими урядами за засадами взаїмного пошанування.

Посадник Ля Ґвардія подав до ґазет заяву, що, не дивлячися на заяву департаменту стейту, він далі обстоює при своїм. Він признає, що він мав на думці Гітлера, коли говорив про фанатика в брунатнім уніформі, що загрожує мирові Европи.

Републиканський лідер Бруклина критикує вислів Ля Ґвардії як дешеве шукання голосів.

БОРОТЬБА ЗА ДИТЯЧУ ПРАЦЮ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Стейтовий ґубернатор Лемен виголосив на радіо промову, в котрій закликав населення стейту поперти ухвалення резолюції за поправку конституції про дитячу працю.

Лемен у своїй промові критикував закиди противників резолюції як безосновні. Неправдою є, як кажуть противники, що резолюція відбере родичам владу над дітьми. Підчас своєї промови Лемен прочитав телеграму президента Рузвелта за резолюцію.

Протестантські проповідники видали публичний заклик за резолюцію, проти котрої виступає гостро римо-католицька гієрархія.

ПІВ БІЛІОНА ДОЛЯРІВ НА ФЛЬОТУ.

ВАШИНҐТОН. — Палата послів конґресу ухвалила нові видатки на военну фльоту. Мається на цю ціль видати 526 міліонів 555 тисяч долярів.

До цеї ухвали додано було поправку, щоби президент скликав конференцію для задержання „божевільних перегонів у будуванню военних фльот". Поправка перепала.

„ПОДВІЙНЕ ЗАТЬМІННЯ СОНЦЯ".

ЛІМА (Перу). — Мешканці Перу будуть бачити цього року дня 6-го червня так зване подвійне затьміння сонця.

Затьміння буде тривати 7 мінут 4 секунди. Таке „подвійне затьміння" трапляється раз на 1,200 літ.

На оглядання цього затьміння вибирається сюди багато вчених з усього світу.

ДОБИВАЮТЬСЯ ПІДВИШКИ ЗАПЛАТИ.

ПИТСБУРҐ (Па.). — Відділ 601 юнії електричних і радіових робітників зажадав від підприємства „Вестинґгавз Електрик енк Манюфекчеринґ Ко." підвишки робітничої заплати на 20 процентів. Домагання відноситься до 8,000 робітників. На випадок несповнення домагання юнія загрожує страйком.

„СИДЯЧИЙ СТРАЙК" ПІД ВОДОЮ.

ПОРТ АРТУР (Онтаріо). — Нурок Тоні Дімо дістав приказ оглянути рури міського водопроводу в озері Супіріор 30 стіп під поверхнею води. Дімо надів на себе нурковий одяг й спустився під воду через полонку, прорубану в леді на озері. Діставшися на дно, він відмовився вертатись на поверхню води, поки міські інжинири не згодятьса дати йому підвишку його заплати. Як вони дали йому жадану обіцянку, Дімо дістався на поверхню води й доніс інжинірам, що рури знаходяться в добрім стані.

НЕБЕЗПЕКА НИЩЕННЯ ПРИРОДНІХ БАГАТСТВ.

Дж. Н. Дарлинґ, президент Ґенеральної Федерації Дикого Життя, в Ст. Луис, остерігав американський нарід перед нищенням природних багатств землі. Якщо Америка не положе кінець безглуздному винищуванню землі, то коло 1960-го року в Америці буде панувати голод.

Його піддержували знавці рільництва, котрі показували, що через ерозію землі водою кожного року коло 2,500 фармерських родин мусить покидати фармерство, не могучи знайти собі на землі удержання.

ЧОРНЕ МОРЕ СКОВАНЕ ЛЕДОМ.

Советська преса подає, що від кільканацяти літ перший раз Чорне море замерзло цього року. Води коло одеської пристані на просторі 5 кільометрів покрились грубим ледом.

ПЛАТНІ СПЕЦІЯЛЬНИХ УРЯДНИКІВ У КАНАДІ.

Консервативний посол Парлі запитав уряд у домініяльнім парляменті, яку нагороду дістали члени комісії Торджена, іменованої урядом до переведення доходжень у справі торговлі пшеницею. Державний секретар Ринфрет дав такі вияснення:

Суддя Торжен діставав на життя $35 денно, дорадник Ралстон діставав по $200 на день і по $20 на дрібні видатки, адвокат Койн мав денно $50 і $10 на життя. Помічник секретаря Фостер з Ріджайни мав $200 на місяць, таксамо писар Борджес. Стеноґрафка мала місячно $100.

З того видно, як щедро канадійський уряд винагороджує урядників для окремих доручень.

МАЛОГРАМОТНІ СТУДЕНТИ В КАНАДІ.

Орган студентів університету Мекґил, у Монтреалі, закинув у статті, що „неграмотність студентів в університеті непокоїть". Часопис твердить, що між тисячами студентів з університеті Мекґил хто зна, чи знайдеться сто таких, що визнаються на ситуації в Европі, і хто зна, чи знайдеться 500 таких, що вмілиб докладно зясувати політично-економічні обставини в Канаді.

ЕЛЕКТРИФИКАЦІЯ ЕСКІМОСЬКИХ МЕШКАНЬ.

Часописи пишуть, що від січня ц. р. скріплено силу арктичних електрівень, які доставляють електричну струю до підбігунових околиць. З нагоди урухомлення нових відбірних стацій і розбудови електричної сітки радіостація в Онтеріо надала безпосередній репортаж з ескімоських мешкань. Заінстальовані в мешканні Ескімоса мікрофони передали на канадійські хвилі важний мент з життя мешканців підбігунових околиць — хвилину, в якій засвітили в ескімоських домах перший раз електричне світло. Замісць смолоскипів засвітились у сінях ескімоських домів електричні жарівки. Ескімоси привитали цю новинку з правдивим удоволенням.

ЖІНКА ЗРЕЗИҐНУВАЛА З ПОСАДИ ПОСАДНИКА МІСТА.

Пані Айрін Армстронґ, в Дейтоні Біч (Флорида), що була посадником міста від 10. грудня, коли її на це становище покликала міська комісія по резиґнації її чоловіка, сама зрезиґнувала з цього становища.

ЧИ ВАРТО МИЛОСЕРДИТИСЯ?

Селянин Василь Григорчук і його жінка Розалія з Хлібичина В. (пов. Коломия) переходили лісом і знайшли ранене козиня. Вони забрали його до дому, щоб вилічити і підгодувати. По кількох тижнях коли козеня було здорове, віднесли його до ліса. Козеня так привязалося до селян, що майже кожного дня приходило до них на подвіря. Довідалася про це поліція і зробила донос до городського суду, який засудив селян на 4 тижні арешту за неправне польовання. Щойно окружний суд в Коломиї уневиннив милосерних селян.

Д-Р КАРЛ ҐУСТАВ ПЕТРИК ДЕ ЛАВАЛ.

Д-р Де Лавал уродився в Швеції 9 травня 1845, а помер в Стокгольмі 2. лютого 1913 року. Він був одним з найвизначніших ґеніїв світа. Крім славного сепаратора, що він винайшов для відділювання сметани від молока, він також винайшов турбіновий паровий двигун і багато інших машин. Сепаратор, який відділює сметану від молока він винайшов в 1878 році. Він оснував дослідну лябораторію, яка опісля винайшла машину до доєння коров і перший патент одержано в 1894 році.

Винаходи д-ра Лавала поліпшили життя фармера з кількох причин. Вони щадять фармерові час і гроші. Відділене свіже молоко лишається на фармі для свиней і худоби. Фармері щадять час на доставі молока до молочарень. Молочний товщ є кращим і робить краще масло; сепаратори вже так досконало відділюють сметану, що тратять несповна фунт товщу на 5,000 фунтів молока.

Найвищі нагороди на ріжних виставах сепараторів завсіди призначувано машинам виробу Де Лавал. Від 1879 року Де Лавал машини отримали 1375 медалів і диплom.

НАПУВАННЯ КУРЕЙ В ЗИМІ.

Терба вважати, щоб у зимі не давати курям зледоватілої води до пиття. Найліпше давати їм воду, що стояла в хаті. В холодних курниках, де вода замерзає, не лишати води наніч. Півні, що мають довгі „коралі", нераз підчас пиття замочують їх у воді й потім відморожують. Для таких півнів (раси леґгорн і мінорки) треба наливати воду в таку посуду, щоби до неї могли встромити тільки дзюб.

ЗАРОБИВ НА ВІЙНІ.

Перед кількома місяцями прибув до Варшави з Мадриду експортер помаранч І. Ваґман. Він привіз зі собою з Еспанії 100,000 зл. У Польщі гадав ними трішки розбагатіти, але все втратив і повісився!

СТУДЕНТИ НЕ ХОЧУТЬ ВОЮВАТИ.

Орґанізація студентів університету Мекґил, в Монтреалі, розіслала телеграми до студентів канадійських університетів, щоб вони домагалися знесення канадійського акту про військовий обовязок на випадок війни й вияснення від уряду заграничної політики Канади. Телеґраму підписав редактор студентської ґазети.

ШПИТАЛІ ДЛЯ БОЖЕВІЛЬНИХ ПЕРЕПОВНЕНІ.

Д-р Дж. Мекніл, саскачеванський комишенер для умового здоровля, доповів, що шпиталі для умово недужих у Бетлфорд і Вейбурн переповнені, таке саме зі шпиталями для божевільних у цілій Канаді. При кінці 1934 року було 40 тисяч умово хорих під опікою лікарів у домінії. Причиною такого великого числа недужих є у значній мірі економічна криза.

КОЛИ ТІ ЛЮДИ НАВЧАТЬСЯ ОБЕРЕЖНОСТИ.

На фармі у Калмар, Алта., в Канаді, згоріло в білий день двоє малих дітей: 3-літній хлопчик і 4-літня дівчинка. Мати в той час як занялася хата, була в стайні, а батько в сусіда. Вогонь відразу обхопив хату й мати вже не вспіла дістатися до середини, щоб вирятувати діти.

Ґазети нотують багато таких випадків на фармах, особливо в зимі, і всі вони кінчаться трагічно для дітей. Очевидно, що винна тут звичайно легкодушність батьків.

ЧОМУ КАНАДА ЗБІЛЬШУЄ МІЛІТАРНУ СИЛУ.

Міністер оборони Мекензі відповів на це питання, в доміньяльнім парляменті: Канада скріплює свою міліцію, морську і воздушну силу тому, бо сподіється ворожих летунських нападів на канадійські порти, збіжеві елеватори і важні вузлові стації. Не є також виключена інвазія на канадійську територію. Обороняючи збільшений буджет на оборону, міністер повторив заяву премієра Мекензі Кінґа, що уряд нічим не зобовязався перед Англією ані іншою державою у справі участи в яких-небудь мілітарних операціях.

ДЕРЕВО, ЩО НЕ ГОРИТЬ.

Будівничі цікавляться ріжними будівляними матеріялами, які давалиб якнайліпшу услугу і були тревалі. Асекураційні товариства зацікавилися деревом, що не горить, бо таке дерево зменшить втрати від вогню. Дерево, відпорне на вогонь, буде робитися з дубового і кленового дерева. Його буде кластися в тенки під високим тисненням воздуха, в яких буде амонія соли. Цей процес не буде змінювати вигляду дерева, тільки дерево буде трошки тяжче.

Кажуть, що цей винахід не буде скоро на ринку, однак вигляди є добрі, бо в найбільше відпорних від вогню будинках вживають деревляних підлог, які часто є причиною поширення вогню. Як це дерево явиться на ринку, тоді можна буде мати цілий будинок відпорний від вогню.

ПОЛЬЩА В ЗАЧАРОВАНОМУ КОЛІ

ВАРШАВА. — Варшавський „Ґлос Повшехни" містить критику реферату полк. Медзінського, виголошеного в дискусійному клюбі польського сойму. В тій критиці пишеться таке: „Виконання думок п. Медзінського нічого засадничого не змінило би і не усунуло би найсутевіших болячок. Щоб ту ціль осягнути, є один вихід: ліквідація дотеперішньої політичної системи і рішучий перехід на шлях суспільної демократії, бо вона єдина може викресати енерґію і пробудити з апатії безформені сьогодні народні маси, знеохочені і байдужні для публичних справ. Звязання тих мас з державою, про помочи вільного і суспільно справедливого устрою, буде застриком в орґанізм Польщі гарячого запалу, молодого, здорового ентузіязму та живої нескостенілої крови". Подібні голоси появляються також в інших польських часописах, але реалізація їх, себто „ліквідація дотеперішньої політичної системи і рішучий перехід на шлях суспільної демократії" покищо в Польщі неможлива.

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОГО ПРОМИСЛУ.

ЛЬВІВ. — Дня 10 лютого ц. р. відбулася в Судовій Вишні біля Львова вистава українського промислу. На цій виставі були заступлені 26 українських фірм, а між ними теж „Українська Преса". Вистава робила дуже гарне враження, так що учасники, яким є дорогий рідний промисл, виходили з неї морально підбадьорені. На адресу виставового комітету прибуло багато ґратуляційних листів і депеш від ріжних українських інституцій і осіб. Також виголошено там багато рефератів про український промисл.

КАЛЬКУЛЯЦІЇ ПОЛЬСЬКИХ ПОЛІТИКІВ.

ВАРШАВА. — В польському органі „Бунт Млодих" помістив польський політик Адольф Бохенський, що сам є редактором „Бюлетену Польсько-Українського", статтю, в якій обговорює питання, чи варто полякам між українським населенням Волині і Східньої Галичини робити прірву. Він твердить, що з польського боку краще витворювати на всіх українських землях під Польщею таку культуру, що була би одна, але зате дуже ріжнилася від культури, що є на Великій Україні. Він каже: „Якщо ми передбачували би, що внедовзі повстане над Дніпром незалежна українська держава, то ми мусіли би робити власне всі можливі зусилля, щоб уподібнити Волинь до Червоної Руси, тобто зробити якнайширшу пропасть між Волинею і майбутньою незалежною Україною... Безсумнівна річ, що Україна буде впоминатися у Польщі за теперішніми східніми провінціями. Та небезпеку, що з цього випливає, невтралізуватиме Росія, яка безвпинно буде загрожувати Україні".

СКОРОПАДСЬКИЙ НА МОСКОВСЬКОМУ БАЛІ.

ЛЬВІВ. — Львівський тижневик „Голос" подає таку новинку: „Колишній російський ґенерал, якого дехто шумно величає „українським гетьманом" не може жити без того духу, який йому наймиліший від усього. Берлінський щоденник „Дойче Альґемайне Цайтунґ", з 10 лютого ц. р., у вечірньому виданню подає наступне балеве звідомлення: „Останній добродійний баль московської еміґрації в цьому сезоні відбувся в „Епляндї" під протекторатом принцеси Вери Російської. Чистий дохід призначено амбуляторії московського червоного хреста... Між присутніми були... керівник Московського Комітету опіки еміґрантами ґен. Ф. Біскупський, гетьман Скоропадський"... Біскупський відомий з того, що не визнає української еміґрації в Німеччині й всіма силами вимагає від німецького уряду обняти своїм комітетом також українців. З таким типом „веселиться" рік річно Скоропадський".

ДЕМОНСТРАЦІЯ НА ВІДЧИТІ ВИННИЧЕНКА.

ПРАГА. — Відомий український письменник і бувший суспільний діяч В. Винниченко їздив у своїм часі на Советську Україну, щоб враз з большевиками працювати, але розчарувався й виїхав до Франції, де далі продовжав ширити комунізм, хоч виступав проти московського большевизму. Тепер дав він в Празі на запрошення місцевого „Українського Комітету" відчит на тему „Щастя і конкордизм" (себто згода, гармонія поміж поодинокими народами). На відчит прийшло чимало земляків і чужинців, а серед тих останніх був чеський міністер Нечас. Та як тільки Винниченко почав відчит, на салі вчинився гармідер і понеслися вигуки „зрадник". Галас тревав чверть години. Коли троха втихло, Винниченко оправдувався, що він ніколи не боронив вбивника Петлюри, а в паризькому процесі взагалі не висупав і ніяких зізнань не складав. Сам відчит був змістом плиткий і наївний.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays Owned by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
В Канаді належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адр. в: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВИЙ ДУХ У РОБІТНИЧИХ ЮНІЯХ

За останніх кілька місяців юнійні організації Злучених Держав могли похвалитися кількома незаперечними побідами. Найбільшою з них було передівсім закінчення „сидячого страйку" в автомобільним промислі, а потім згода великого сталевого підприємства „Карнеґі-Ілінойс" з робітничою юнією про потребу колективної угоди за умовини праці в сталевім промислі.

Перша з тих побід була великою несподіванкою для робітничих юній, бо страйк в автомобільнім промислі вибух передчасно, заки його як слід приготовив організаційний комітет.

Ще більшою несподіванкою була угода з підприємством „Карнеґі-Ілінойс", бо це підприємство є властиво філією великого сталевого тросту „Юнайтид Стейтс Стіл Корпорейшен", а цей усе й усюди послідовно був найбільше впертим противником організації робітників у незалежні від підприємців юнії. Він умів, як він уважав це за потрібне, здушувати страйки навіть кровопролиттям, як це було з страйком у фабриці Карнеґія в Гомстеді, в стейті Пенсилвенія, в 1899-тім році. Ще в 1919-тім році Карнеґівська Корпорація противилася знесенню 12-годинного дня праці та 7-дневого тижня. Судячи по цій минувшині, всі сподівалися довгої й завзятої боротьби. Одначе, цим разом підприємці зрозуміли, що часи значно змінилися та що вони нині вже не мають певности на побіду в страйку, яку вони мали давніше.

Найбільшу лекцію прочитали вони певно в перебігу страйку в автомобільнім промислі. А лекцію цю дав підприємцям Комітет для Промислової Орґанізації, що, як звісно, відколовся від Американської Федерації Праці й за недовгий час існування натхнув юнійний рух в Америці новим життям.

Новий дух ставить у тяжке положення Американську Федерацію Праці. Він показує, що невдачі, які проявилися в орґанізуванню промислів сталевого й автомобільного під проводом Американської Федерації Праці, не були випливом непоборних перешкод, але вислідом внутрішньої нездарности провідників Федерації Праці.

Льоґічною відповіддю на доспіхи Комітету для Промислової Орґанізації було би скріплення кампанії Федерації Праці зо орґанізування тих промислів, що ще не зорганізовані. Та Американська Федерація замість того пішла на дорогу завидників: замісць робити позитивну роботу, вона обмежується до лайки на Комітет та до саботажування його позитивної праці.

Цього роду тактика мусить довести Федерацію Праці до дальшого розкладу. Як вона тактики не змінить, вона розложиться зовсім, а її місце займе та орґанізація, що має здоровший, боевий, дух.

МИ І ТАМТІ

(З мого римського щоденника).

„Ми" — цебто українці по цей бік советського кордону, „тамті" — цебто українці по той бік советського кордону.

Наш основний ворог зробив все можливе, щоб відділити одних від одних китайським муром. І треба тому ворогові віддати належне; китайський мур побудовано так щільно, що розділ фактично існує. **Справжнього й повного** обміну життя наших братів, що терплять на Радянщині, нам, що перебувають в рямцях европейської цивілізації, скласти впрост неможливо. Такий стан річей, колиб він проіснував яке століття, був би катастрофальним для соборної ідеї української нації. Та сучасний розвиток подій виказує цілком ясно, що, на шастя, він не проіснує довго, і наступаючі події поставлять нас перед фактом близької зустрічі **„нас" з „ними".**

Кому з нас не приходилося переживати хвилювань звязаних з чеканням близької зустрічі з колишнім приятелем? Кому з нас не приходилося зазнавати або приємної радости ствердження, що руки розлуки не обірвали нитки психічного звязку, що був колись завязався, або гіркого розчарування знайдення цілком чужої людини **з іншими** інтересами, **з іншим** розумінням життя.

Подібний момент чекання зустрічі переживаємо всі ми разом тепер. Коли прийде вирішний час, **що** ми знайдемо по той бік кордону, і особливо **кого** ми знайдемо? Чи зрозуміємо ми одні одних? чи знайдемо спільну мову?

І відповідь на ці турботні запити може бути тільки одна: **ми мусимо знайти спільну мову!** Велика відповідальність в цьому відношенні випадає на долю української політичної еміграції. Велика відповідальність спадає особливо на долю тої національної верстви нашого суспільства, що поставило цілою своєї діяльности клич нація понад все, цебто нація понад партійні чи групові пристрасти, понад програмові чи доктринерські вподобання і понад особисті симпатії чи антипатії. Перед нами мусить стояти тепер тільки **одне** завдання — здобути державність, що **єдина** може забезпечити правильний розвиток і функціонування національного життя, і вигнати займанців, що той розвиток національного життя гальмують, згідно зі своїми інтересами чужинців і займанців.

Кожний з нас може — і **мусить** — мати свої власні погляди на корисність чи шкоду тої чи іншої форми державної влади, на корисність чи шкоду тої чи іншої форми суспільного життя. Я особисто, живучи в Італії і слідкуючи за розвитком колись бідної та упослідженої Італії в велику, сильну імперію, думаю, що в нашій відродженій Україні теж придалисяб форми сильної влади, спертої на корпоративному устрою. Але це є мої думки і я не хочу надавати їм характеру безумовности. Я хочу зустріти нову, незнану мені добре українську дійсність, з відкритою душею й відкритим інтелектом. І хочу служити **українській Державі і Нації, в якій формі вони переді мною не встанлб.** Для того мусить бути тільки одна умова: вони мусять бути **дійсно українськими**, цебто спертими на українські народні маси й керовані в дійсним інтересі цих українських мас.

Не маю жадних сумнівів, що наші перші українські уряди, що повстанлб внаслідок нової української національної революції не булоб з найкращих. Навпаки, я певний, що вони довгий час булиб невдалими і робилиб помилки за помилками. Але я вже тепер готовий підпомагати їм цілою душею, бо тільки вони були **українські, бо знаю, що й найгірший український уряд** буде для українського народу **кращим**, як найкращий чужий. Бо від „найгіршого" українського уряду здіймається шлях до поліпшення, до вдосконалення (адже на помилках людина вчиться), а від „найкращого" чужого сходить крута стежка до все гіршого й гіршого.

І тому, коли я думаю про перспективи „нашої" зустрічі з „тамтими", я хочу тільки одного, щоб „ми" не накидали „тамтім" своїх власних бажань і ідеалів, а намагалися зрозуміти **тамтешні бажання, тамтешні ідеали**, бо серце й душа нашого народу, не тут, а **там**. Тому я хочу, щоб ми йшли в Україну не з наперед уложеними програмами — хочаб уложеними на найкращих чужинецьких зразках — а з готовістю будувати **цілком нові програми**, пристосовані до реальної української дійсности, про яку ми зможемо довідатися тільки там, від „них".

Евген Онацький, Рим.

ПРОЗОРА ТАЙНА

(Від власного кореспондента з Парижа).

Недавно, (якраз в тому часі, як у Москві відбувався процес Пятакова, Радека та інших сталінських опозиціонерів) в Парижі таємничо вбито бувшого директора советського банку у Франції, московського жида Навашіна.

Навашін, який мешкав в розкішній вілі одної з найкращих дільниць буржуазного Парижу, вийшов вранці з дому на свою звичайну прогулянку до Бульонського лісу. Мав з собою двох кімнатних псів. Випадковий перехожий в тому лісі бачив, як до Навашіна підійшов якийсь тип „спортового вигляду", між ними відбулася коротка сутичка, після чого „спортовець" зачав бігти, а Навашін впав. Перехожий, гадаючи, що це звичайна бійка, й не бажаючи встрявати в „історію" з поліцією й протоколами, поспішив відійти з цього місця. А за кілька годин Навашіна знайшли там мертвим. Медичний огляд встановив, що вбито його ударом штилету в серце.

На другий день ввесь Париж заговорив про це вбивство. Несподівано виявилося, що Навашін, про якого дотепер мало хто чув, грав дуже велику закулісову ролю в політичних колах Франції. Його особистими приятелями були міністри Поль Гейо, Катала, де Монзі та інші. Був він також визначним членом „Великої льожі" французьких масонів і якраз мав дістати в ній якесь високе призначення. Вслід за цим виявилися й інші подробиці.

Навашін — з фаху адвокат — мав поважні впливи в ділових кругах Росії ще перед революцією. Після большевицького перевороту емігрував закордон, але в 1922 р. зійшовся з советським урядом і поступив до нього на службу. Це був час, коли большевики енергійно налагоджували звязки з міжнародніми фінансово-промисловими кругами. Люди такого типу, як Навашін, що мали знайомства в закордонних сферах, цінилися тоді в Москві на вагу золота... Він був призначений на пост директора советського банку в Парижі. Тут він скоро зумів оправдати надії своїх господарів з Москви. Французький журнал „Гренгуар" пише про Навашіна:

„Маючи першорядні звязки, не спинюючись перед інтригами — він умів зручно входити в піввідкриті двері тайн французької політики... Його сальонові манери, дотепні слівця, пишні обіди були широко знані у впливових сферах Парижа. Ніхто точно не зорієнтувався, що саме робить ця людина, подібна в свому обходженні в товаристві на мягку, зручну кітку, але майже всі підпадали під його чаруючий вплив і любили (!) за широку словянську (!) гостинність"...

Пост директора советського банку був одначе тільки прикриттям справжньої й далеко важнішої діяльности Навашіна. Службовець тогож банку Крюков-Анґорський, що порвав з большевиками, подав докази, що Навашін був мужем довіря советського уряду в його тайних махінаціях з деякими французькими політичними колами.

І раптом, в 1926 р. Навашін розірвав з Москвою, залишив советську службу й замешкав у Парижі в якости „приватної" особи. Які причини привели його до розриву з Москвою — ніхто не знав. Але зо слідчих матеріялів можна тепер зробити припущення, що цей розрив був тільки назверхнім і мав служити якімсь тайним цілям. З показань ріжних свідків, виявляється, що Навашін до останнього часу не залишав звязків з большевиками і конспіративно стрічався з представниками советської амбасади в Парижі.

Після димісії з посту директора советського банку, він ніби займався журналістикою й час від часу містив у французькій пресі статті на фінансово-економічні теми. Але встановлено, що диспонував він величезними сумами, яких журналістичною працею заробити неможливо. Досить вказати, що він особисто проживав річно по 12,000 долярів!

За кілька днів викрилися ще більші сензації. Навашін, виказується, перебував в контакт з представниками сталінської опозиції, стрічався з Сокольниковим, Пятаковим (розстріляний в Москві), Раковським (арештований) та іншими. Опозиціонери, використовуючи широкі знайомства Навашіна в закордонних ділових кругах, переводили через нього ріжні фінансові операції. Навашін розподіляв грошеві фонди, між троцкістами та іншими групами, що ведуть боротьбу зо Сталіном. В світлі цих фактів, звязок Навашіна з советською амбасадою авторитетні чинники пояснюють тим, що він провадив подвійну гру. Виконуючи ріжні темні доручення Сталіна в Парижі, він водночас використовував це для співпраці з опозиціонерами, до яких ідеольоґічно наближався. В часі процесу московські чинники виявили ролю Навашіна. Очевидно, знав він дуже багато „неприємних" для советського уряду річей, на стільки „неприємних", що його в „ударному" порядку рішено було зліквідувати. Наскільки вбивство Навашіна було для Москви необхідним, показує й те, що ҐПУ вирішило виконати його в такий невідповідний момент, не оглядаючись на ті неприємности, що можуть з цього повстати.

Сама підготовка вбивства, як показує слідство, свідчить, що його могла перевести тільки потужна, з необмеженими засобами, організація. Заініційоване й уплановане ҐПУ, саме вбивство очевидно було виконане якимсь французьким комуністом. На цьому відразу стали слідчі органи й повели дальші розшуки. І раптом ... під знаком якоїсь тайної, але дуже впливової „руки" — вся ця, так ясна, справа стала „неясною"! „Неясною" не тільки для більшости французької преси, але навіть самих слідчих органів. Ніби під кермою невидимого дириґентського патичка і газети й урядові чинники почали „губити" в розшуках слідів вбивства, дорога, до якого вже в перший день була для всіх ясною й відкритою...

Для зясування вбивства видвигаються, як на команду, найдальші й найбільш неймовірні гіпотези, замість того, щоб взяти під увагу найближчу й найпевнішу. Обговорюється можливість вбивства Навашіна на підкладі романтичному, матеріяльному і т. д. Журналісти й поліція (!) з зовсім поважним виглядом роблять навіть припущення, що Навашіна вбив якийсь психопат, який не зносить... псів! Побачивши псів Навашіна, він, мовляв, хотів їх бити, за них заступився їх власник, виникла бійка і в часі її психопат пробив Навашіна штилетом. Ці ідіотичні версії дійшли вже до того, що обговорюється можливість... самогубства (!). У звязку з цим націоналістичний французький журнал примістив злобну карикатуру, де намальована відкрита скриня, а в ній скривавлене, розрізане на кусники тіло людини. Слідчий глибокодумно дивиться в скриню й каже: „гм! знов самогубство"... Нарешті, комуністична газета „Юманіте" виступила з „сензаційними" ревеляціями, що вбивство Навашіна — це діло рук... німців. Мовляв — Навашін був непримиримим ворогом гітлеризму і за це на ньому пімстилася гестапо (!). І можете уявити собі — навіть ця безглуздна провокація „студіюється" в урядових колах. А слідство — ані руш з місця! „Тайна", ще для всіх є прозорою, як скло, для тих, хто має обовязок її відкрити, оповита кремлівською тьмою! Ці чинники раптом всі захворіли на курячу сліпоту.

Вся ця огидна комедія глибоко обурює протикомуністично настроєну частину французької суспільности. Пригадують випадок з московським ґенералом Кутепом, що серед білого дня „зник" з Парижа. Сила силенна фактів промовляла за те, що його вбило ҐПУ. Але якісь закулісові впливи також скерували слідство з широкої дороги, що вела просто до дверей советської амбасади, на плутані манівці, де воно так і „присохло". Ще з більшою виразністю виявляється це в справі Навашіна.

У Франції — Москва тепер „персона ґрата" — у ласках. Хто зважиться тут робити їй прикрости? Нема сумніву, що уряд Блюма дістав „дружню" пораду на роздмухування справи й змушений був скоритися. Советчина має тепер в Парижі такі потужні впливи, що входити з ними в конфлікт, не важиться навіть уряд. І можна бути цілком певними, що черговий московський бандитизм на паризьких вулицях залишиться безкарним.

Коли влада „Народнього фронту" залишиться ще певний час, то можна буде діждатися, що вороги советського уряду, матимуть в столиці Франції також приблизно „гарантії" особистої безпеки, як колиб вони мешкали в самій Москві...

М. О. Лейкін.

ПІД ЕСПАНСЬКИМ НЕБОМ

Гумористична повість.

(10)

— Не спиж, Миколо... заволодій над собою бодай поки ми не минемо цих гір, про які вже і цей чернець говорив, що вони небезпечні... Ануж опришки нападуть?

— Не відважаться, серденько, бо жандарми з нами їдуть — відповідав сонний чоловік.

— Будь спокійна, а колиб ти побачила, що нападують, то можеш мене збудити... Я не буду класитися, одначе мушу передрімнутися, бодай сидячки... Сяду навіть там біля черця, а ти покладися свобідно на цій лавці.

Поїзд зупинився небаром на стації, а до вагонів приплели металеві огрівачі.

— Студено бути. Гора... Гори... — відізвався чернець, що пробудився. — Мадрід? — спитався опісля Ґлафіри Семенівни.

— До Мадриду їдемо...

Чернець примкнув очі та став знову дрімати. Ґлафіра Семенівна загорнулася в шаль та поклалася на лавці, одначе передтим наказала чоловіка, щоби не важився класти спати.

— Добре, добре... Спи спокійно та не забувай, що я маю ніж у кишені....

VIII.

Глафіра Семенівна довго не могла вснути, бо тривожила її думка про опришків. Чернець і Іванів хропіли страшно.

Вкінці і її зморив сон, вона не стямилася навіть, коли заснула. Щойно оклики кондукторів і крики на стації: Бурґос, пробудили черця й Іванових.

— Бурґос... Фонда... Супер... Чена, сеньора... — говорив чернець до Ґлафіри Семенівни.

— Мерсі... Я не буду їсти — махнула рукою.

Як Іванів почув слово „Фонда", розбуркався і сказав:

— Я перекусив би дещо дуже радо...

— То не може бути, щоб ти був голодний. Я добре знаю, що тобі залежить на пляшці.

— Гм! Чомуж я не мав би розігрітися? Підете, падре? — спитався черця та підтягнувся пальцем у шию.

— Сі, сі, кабалеро! — відповів чернець і заложив на голову ширококрисий капелюх.

Як вони оба вийшли, Глафіра Семенівна відчинила вікно вагону та приглядалася рухові на стації. Повітря було холодне. Бурґос окружали звідусіль високі сніжні шпилі. Залізничники ходили та ріжнокольорові коци, закинені на короткі еспанські плащі, звані саро.

Іванів і чернець були доволі довго на стації, а як вернулися до вагону, були дуже червоні на лиці. Іванів приніс жінці коробочку цукорків, та вона відсунула їх сердито.

— Їдж серденько... Це зовсім подібні до наших марципанових цукорків — белькотав підпитий Іванів, що сам їв один цукорок.

Чернець приніс собі з буфету три якісь вуджені риби та величезний бохонець хліба і забравсь зараз до їдження. Частував Ґлафіру Семенівну, та вона не дала намовитися.

— Він, серденько, зїв у ресторані велику миску салатки та випив склянку Хересу, — оповідав жінці Іванів.

— Не відзивайся до мене, ти такий сам пенажера — відворкнула жінка, укладаючися до сну.

Поїзд зупинився коротко на кількох менших стаціях, а трохи довше на стації Вента де Банос, одначе Глафіра Семенівна спала так твердо, що не чула, що довкола неї діялося. Іванів викрадався кілька разів із черцем до залізничних буфетів, де пили вино та содову воду з коняком. На стації Медіна дель Кампо Глафіру Семенівну пробудив шум. На дворі вже світало. Здалека було видно обриси гір, зпоза яких сходило вогняне сонце. Глафіра Семенівна мимоволі мусіла всміхнутися, як глянула на чоловіка, що поклав голову на плечах черця так, так заснув. Жандарми висіли з поїзду та відійшли до стаційного будинку.

— Ну, слава Богу — подумала Глафіра Семенівна — ми переїхали вже гори, тож і небезпека минула.

Вийшла з вагону, щоби трохи перейтися по пероні. Купила собі винограду та на велике вдоволення відчитала на одному з вагонів напис: „Тоалета".

— Що за чудове відкриття! Треба вмитися та зачесатися — подумала та стала пробувати двері того переділу. Двері були замкнені, та ввічливий кондуктор відчинив їх і оказав кілька слів по еспанськи.

Глафіра Семенівна розгостилася в тоалетному переділі, а тимчасом кондуктор замкнув за нею двері на ключ, бо поїзд мав уже відізджати.

— Щож це такого. Прошу заждати! — кликала Глафіра Семенівна, та її голос заглушив туркіт коліс. Хотіла відчинити вікно, та не могла дати собі ради. Шиба в вікні була матова, так не видно було навіть крізь неї, що діється на дворі.

— Ах, Боженьку! Щож я тепер пічну?! — говорила з плачем.

Найближча стація, що на ній зупинився поїзд, було Ґомез Наро. Наближалися до Мадриду, до якого було ще девядесять миль. Далеко видно було нові гори. Показувалися верхи Сієри де Ґвадарама, озолочені сходячим сонцем. На цій стації пробудився Іванів, а як розплющив очі, на велике счудування побачив, що жінки нема. Вискочив із вагону на перон, та ніде не міг відшукати жінки.

— Осталася на попередній стації... Вийшла з вагону не вспіла всісти назад і тепер мусить блукати сама без білета та грошей — лискавкою пробігали йому ріжні думки за спаною ще голову.

— Кондукторе! Ма фем! У е ма фем? — кликнув до кондуктора, що саме переходив. Та цей не зрозумів нічого, вилився на Іванова й відповів щось по еспанськи.

— Екутез! Ма фем! — говорив Іванів, зачіпаючи жандармів, що машерували здовж поїзду. Жандарми не глянули навіть на зажуреного чоловіка, а він монольоґував, ломив руки:

— Ах, Боже! Щож вона тепер пічне? Як зможе дістатися до Мадриду, коли не має навіть пезети при душі! Оставила навіть у вагоні капелюх і плащ!

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Чому я належу до Товариства „Дністер" в Ню Йорку?

Як українець почуваю себе гордим і щасливим, що маю нагоду бути членом українського запомогового товариства „Дністер" в Ню Йорку, відділ 361-го У. Н. Союзу а через нього членом української родини, найбільшої і найсильнішої на твердих підвалинах зорґанізованої української твердині в Америці, бо такою є **Український Народний Союз.**

Гордим почуваю себе тому, бо маю нагоду з іншими членами мойого відділу працювати для його добра і розвою а з тим, для добра матірної орґанізації У. Н. Союзу, і тимсамим для всього українського народу.

І хочеться працювати в такому відділі як товариство „Дністер" в Ню Йорку, яке сьогодня числить біля тисячки членів, котрі мов ті коліщятка в годиннику, однозгідно сповняють свої завдання. Бо працю найбільше заслужених своїх членів, товариство „Дністер" уміє оцінити, пошанувати, а навіть гідно винагородити, що було видно на 10-літньому Ювилею 22-го листопаду минулого року, про що свого часу була згадка в нашому орґані „Свобода". А тими членами, що одержали прилюдне призначення і цінні, бо золоті перстені на памятку з виритим тризубом та імям товариства, є поновно вибрані урядники: Ілля Гузар, предсідник; Михайло Боднар, фін. секретар і Андрій Свитак, скарбник.

Я ніколи не думав, що й мене мій відділ зачисляє до заслужених членів, бо на одних зборах віддано мені такуж саму честь як і вище згаданим урядникам, за що я сердечно дякую цілому товариству „Дністер". І тому теж я почуваю себе гордим, що належу до такого товариства.

А так само як муж і батько чуюсь щасливим тому, що на випадок хвороби або якого нещастя, які тут в Америці чигають за нами на кожному кроці, моє товариство заопікується хорим членом, як мати своєю дитиною. Хорого члена відвідують т. зв. „опікуни хорих", вони приносять йому кожного тижня грошеву підмогу з каси товариства, кличуть в потребі лікаря і т. д. А вразі смерти, батько Союз виплачує родині належну асекурацію як також і „Дністер" дає родині піддержку в сумі сотні долярів, а крім того всі його члени беруть участь в похороні, віддаючи тим останню прислугу свойому товаришеві. Є це очевидно річи не конче приємні, але згадую їх лише принагідно. Але всеж якось лекше стає на серці, коли знається, що і по смерти чоловік не є осамітненим як також і його родина не оставлена тягарем для інших.

Бо трапляються часто випадки, що треба ходити по хатах за жертвами на кошти похорону чоловіка, який зажиття не хотів навіть чути про вступлення до У. Н. Союзу. А тут прийшла хвороба, зложені центи дуже скоро розійшлися, а тоді не тільки що нема за що поховати, але й нещасна вдова і сироти полишені на ласку судьби, стаються тягарем суспільности, аж доки не одержать мізерний „реліф".

А чейже оплати асекураційні в У. Н. Союзі є такі мінімальні, що й найбідніща родина може їх оплачувати. Тому найвища пора, щоб між українцями в Америці не було ані одної родини, котраб не стояла в рядах У. Н. Союзу. Бо прийде каяття, та не буде вороття!

Максим Савіцький.

ДІТРОЙТ, МІШ.

На Народний Союзовий Дім в Дітройті.

Центральний Комітет будови дому відділів У. Н. Союзу повів дальшу акцію, щоб зібрати фонди на ту ціль. Переведено цього року коляду на згаданий дім і комітет щиро дякує тим, що дали свої авта і труд на ту добру справу, як рівнож дякує всім колядникам, що теж не жалували ні часу ні труду. Нижче подаємо звіт з коляди. Колиб в поданім звіті забраклю якого імені проситься написати до фінансового секретаря В. Візничака, 4268 Western ave., Ditroit, Mich. Подаємо, що на ту саму ціль Центральний Комітет влаштував 22 листопаду 1936 р. бенкет, з якого чистий дохід виносив $131.83, а жертв зібрано на суму $48.00, що разом становить суму $179.83. Комітет складає сердечну подяку хорові „Думка", що дня 19-го грудня м. р. дав прекрасний концерт на ту ціль, з якого було чистого приходу $74.-67.

Звіт жертводавців від 30-го жовтня 1936 р. до 31-го січня 1937 р.: В 60-ту річницю уродин нашого щирого українця і заступника предсідника в Центральному Комітеті п. Чорного гості зложили $16, а Марія і Степан Чорний $11; разом $27. В 20-літню річницю подружжя громадян Станкевичів гості зложили на будову дому $7.50; Амер. Укр. Ситизенський Клюб $10; Й. Філяс $25; Дворянин Михайло з дружиною $25; по $15: зложили: І. Форись, В. Олексин, О. Старко; по $10: Головатий з родиною, громадяни Криві, М. Лишак; по $5: В. Сеньків з дружиною, І. Дзядик, Б. Шкільник, Т. Ковальський, Ів. Камінський, О. Шарамета, В. Братусь; по $4: П. Паралюк; по $2.50: С. Чорний; по $2: Н. Шустакевич.

Центральний Комітет складає всім жертводавцям і тим, що занимаються збірками на підприємствах сердечну подяку і запрошує до дальших жертв. Тут подаємо до відома, що вже є законтрактований Тимочка Парк на пікніки на дні 6. червня і 18. липня. Проситься наші товариства не влаштовувати в ті дні своїх підприємств.

Коляда відділу 292: Жертвували по $5: М. Дворянин, п. Назуркевич, п. Мех, М. Лишак, А. Кривий, Ів. Школьнік, Я. Демчук, Й. Навроцький, П. Тереняк, Ів. Руднянин, Й. Філяс, М. Якимів, П. Лишак, В. Лишак, п. Боднарчук, В. Сидор, А. Градовський, В. Щербань, Гр. Іваськів, В. і Катерина Сеньків; $4: О. Пусила; по $3: С. Чорний, М. Нидза, д-р Кібзей, Д. Длуґаш, В. Польовий; по $2.50: Т. Титар; по $2: В. Олексин, П. Даньчишин, В. Василишин, М. Попович, К. Візничак, О. Старко, Перняк, панна К. Масляк, П. Степчук, М. Качмар, Ів. Кирилюк, Й. Вазел, Н. Гриб, Н. Сеньків, О. Шарамета, М. Коваль, Ів. Камінський, Вас. Єднак, Гр. Трухан, Ю. Солович, Ів. Карлаш, Т. Медетич, С. Честух, Н. Волошин, А. Ковальський, Л. Ясищук, Т. Кремпа; по $1: В. Братусь, М. Козак, пані К. Романів, В. Лишньовський, Н. Сушицький, Ф. Демко, Б. Школьник, Ю. Шевчук, М. Візничак, Н. Кинащук, Ів. Гусак, Анна Масляк, Ю. Головчак, Ів. Базилевич, В. Тупільницький, М. Прикіпчук, Я. Марсенюк, В. Гусак, М. Гусак, М. Мельник, Т. Назарчук, Гр. Пирхалюк, М. Рибак, В. Питель, І. Кук, Т. Ковальський, Н. Чорний, Т. Польовий, пані Польова, Д. Базилевич, П. Базилевич, А. Малиняк, Ів. Форись, В. Дідик, М. Кохній, І. Слупецький, М. Попик, І. Тимчак, Марія Шарамета, Т. Медвідь, Гр. Михалишин, Іл. Стефаняк, Ів. Ладика, М. Ших, В. Білінський, І. Коваль, С. Самотіс, Н. Баранецький, М. Цюпало, Н. Кіптик, п. Левкут, п. Яремій Й. Сорока, о. Л. Сембратович, П. Ващук, В. Філь, Н. Яцишин, пані Баховецька, пані Убога, пані Вороняк, п. Міхалишин, Ів. Кирилюк, Д. Павлік, С. Любійський, О. Зданкевич, Д. Лазар, Гр. Вовк, Маланяк, пані Любійська, Ю. Кушарський, О. Миколійський, С. Боднар, Т. Ониськів, Міхальський, С. Щомак, Із. Остаменко; по 50 ц.: С. Заптон, пані Вайс, Петрик, Н. Гомало, Бурик, А. Копко; І. Мазуркевич 20 ц.

Коляда відділу 75-го У. Н. Союзу: по $5: „Ред. Стар Кол Компані", „Ukr. Mich. League", Присташ, Й. Чарновський, Ів. Комаринський; по $2.50: Гр. Іваськів; по $2: С. Боднар, Н. Дворчин, Д. Копікін, пані Анна Кібзей, С. Баларовський, Р. Вазик, М. Максимець, А. Даровський, Ів. Дзядик, В. Ґавура,, М. Ядніщак, П. Антушева, В. Белей, В. Поплод, Й. Шиптак, Д. Баран; по $1: Маланин, В. Чмир, Ів. Слупетський, А. Ґирич, М. Гаврилів, І. Столяр, І. Сена, П. Костирка, О. Зданкевич, В. Турко, М. Добрийдень, В. Коваль, І. Філь, С. Ривак, І. Климан, П. Козель, М. Руб, Т. Ґіжа, Т. Косаковський, П. Кміційський, о. Л. Сембратович, І. Фариняк, В. Тарас, О. Зілійський, А. Ґліс, М. Меґіс, Коваль, І. Космина, І Кізима, І. Ягнич, І. Байба, С. Михайлюк, В. Колодій, Г Ванічук, В. Дідик, О. Шеремета, Й. Коваль, В. Маційовський, І. Петричкович, М. Михаленко, Д. Касюба, Ю. Барташ, С. Чорний, Д. Базилевич, п. Вовк, І. Самборський, А. Морей, М. Хамуляк, П. Максимович; по 50 ц.: М. Тавбор, І. Гдатук, М. Татаричко, В. Ананевич, А. Маєвський; М. Боркевич 25 ц.

Коляда відділу 175-го У. Н. С.: по $5: А. А. Градовський; по $2: В. Бартош, А. Дяків, Н. Горбяйський, М. Максимович, Н. Крук, В. Білик, пані Квасніцька, Іл. Токі, Н. Стефаняк, М. Запоточний; по $1.50: Н. Дембіцький; по $1: О. Каменець, Б. Трубилович, В. Кльоб, І. Золочівський, П. Білійський, Сава Кайдан, Ст. Гобляк, Ів. Кусь, В. Боднар, М. Дацко, Іл. Медвідь, П. Гнатьо, А. Гичпан, Гр. Плекан, К. Добрийдень, Іл. Процайло, М. Лазорчин, Т. Демко, І. Саврій.

Коляда відділу 183-го У. Н. С.: Д. Длуґаш $5; А. Градовський $3; по $2: В. Головчак, В. Шарамета, П. Войтович, „Ukr. Mich. League", Гр. Іваськів, А. Стифанишин, П. Костирка, Кипащук, Я. Демчук, В. Прокіпчук, П. Сова, Н. Крук, Н. Захарійчук, о. Л. Сембратович; пані Катерина Масляк $1.50; по $1: Ів. Ладика, М. Ших, С. Самотіс, В. Ґарко, П. Кізел, В. Бартош, П. Ґенік, Є. Ґалуш, М. Михаленко, Л. Пержайський, В. Сковрон, І. Кирилюк, Т. Ковальський, М. Набожний, П. Бабій, О. Зданкевич, П. Гутник, А. Ґерич, Т. Собашко, К. Візничак, Й. Торбі, В. Лишньовський, О. Старко, І. Сас, П. Боднар, Н. Петула, В. Василишин, М. Попович, І. Шкільник, І. Іванчук, В. Семенюк, В. Паулсен, Н. Горбайський, П. Тимочко, І. Вихорок, М. Ковальський, В. Козаченко, П. Кіянчук, Ю. Шевчук, П. Стацка, Ів. Андрусевич, М. Савка, М. Присташ, Анна Палуга, А. Маланин, В. Чмир; по 50 ц.: Т. Медвідь, Р. Стельмах.

Добровільні жертви зложили при коляді: Михайло Лишак $10; Бартоломей Шкільник $5; Якимів Михайло жертвував на церкву $5.

Відділ	75	заколядував	$112.25
„	175	„	$ 45.50
„	183	„	$ 84.50
„	292	„	$277.20

Разом коляди і добровільних жертв $519.45.

Розходу було $10.50. Остає $508.95.

Екзекутива Ц. К. будови Дому Відділів У. Н. С. в Дітройт, Міш.:

Василь Чмир, предсідник;
Василь Бартіш, касієр;
Володимир Візничак, секр. фін.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Пошанували народнього робітника.

В неділю, 28. лютого, ц. р. зібралося до салі укр. прав. громади в Пасейку звиж 300 людей місцевих і позамісцевих, щоб вшанувати о. С. Мусійчука за його невпинну працю на полі громадськім, культурно-освітнім, церковнім і літературно-поетичнім. Заразом пошановано і його дружину Мирославу, що ділить з ним долю і недолю. Гостину уряджено за ініціятивою і старанням гром. Стефана Маїка, секретаря громади, який коротко промовою отворив торжество і перевів концертову програму зі своєю орхестрою, квінтетом українських молодих дівчат-націоналістів та деклямаціями.

Тостмайстром гостини був адвокат Василь Кузьма з Нюарку, який на вступі сказав кілька теплих слів в честь ювилята, а потім уділював слова ріжним місцевим і позамісцевим громадянам та громадянкам. Говорили з місцевих: М. Кость, М. Табачук, Й. Сагайдак, В. Юсипчук, пані З. Лисюк, пані Долішна, Долішний, Ганьошин, О. Зубар, С. Давидович, Л. Сисин, Анна Гладка, Д. Фенканин, А. Дерій, М. Еліяш й інші. З позамісцевих: В. Ткач з Нюарку, пані Угорчак з Джерзі Сиҭі, п. Литвин з Нюарку, К. Остаф з Сінтек, п. Федчишин з Н. Гейлдон, і інші.

Замітною була бесіда о. д-ра В. Клодницького, який вкоротці пояснив присутнім, що спонукало Шановного Ювиляга до так невпинної праці на народній ниві. Це зрозуміння своїх обовязків, зрозуміння, що для нашого народу треба посвяти праці без винагород. Це дух Франка, який вселився в Ювилята тоді, коли Франко в Коломиї читав українським студентам свого „Мойсея" і вчив іти в народ, працювати для нього, не ждучи за це заплати. Підкреслив, що Ювилятові байдуже, чи на нього кидають каміннями, чи йому за працю платять. Він чується провідником і веде громади так, щоб наш нарід не був рабом, а був народом по Франковій подобі.

Святочний реферат виголосив п. Евген Ляхович. Він вкоротці переказав присутнім життєпис Ювилята та звернув увагу на його письменницьку працю. Казав, що о. С. Мусійчук є одним з тих, що відчули чого недостає нашому народові для його життя тут на еміґрації. І тому він старався ці прогалини заповнити, старався писати вірші, драми, діточі представлення, зображуючи в них нас самих і наші недостачі, наші пориви. Він у віршах додає нам духа до національного життя і боротьби. Його життя і праця це вічна боротьба. Він сам бореться від дитини і вчить наш нарід боротися, бо тільки той здобуває, що бореться. Підкреслив, що на кожній ділянці нашого життя видна праця Ювилята. Додав, що такі торжества, що ми вже навчилися уряджувати нашим працівникам за життя додають нашому Ювілятові більше сил і духа до праці. Як попередній бесідник так і цей піднесли також заслуги пані Мирослави Мусійчук, дружини Ювилята, яка рівнож з ним тягне одне ярмо, бо знає, що він працює для свого народу. Вона помагає йому всюди, в концертах, представленнях і писаннях, та в орґанізації молоді й старших. Тут на зазив тостмайстра, повстанням з місць всі гучно відспівали Ювилятові й його дружині та дітям „Многая літа".

Шановний Ювилят зі сльозами в очах вислухав бесідників, а коли уділено йому слова, щирими словами зложив усім подяку за шану. Та запевняв, що таке признання за працю не лишиться безслідно, а подвоїть його енерґію і додасть сил, охоти і витревалости до ще завзятішої праці й на просвітній і національно-літературній ниві.

На закінчення на зазив п. С. Давидовича зібрано $31.75 на видання творів о. С. Мусійчука. Ювилят, подякувавши за це, бажав, щоб часть з цього вислати на визвольну акцію. Вислано через Обеднання суму $10, а решту віддано на призначену ціль. На цю суму склали по $1: Е. Ляхович, о. д-р Клодницький, о. Мусійчук, Д. Фенканин, М. Еліяш, С. Давидович, пані Угорчак, Долішній, Ганьошин, Й. Дмуховський, В. Молодович, пані Лисюк, М. Кость, А. Мартинишин, адв. Кузьма, А. Дерій, Юлія Панасюк, Мороз, О. Беднарчук, К. Остаф, Ю. Сенчак, Паліца, К. Сенчак, Клаповущак; по 50 ц.: М. Перевізник, М. Філь, І. Жолна, Пет, А. Федорчак, Ю. Струс, О. Зубар, В. Ткач, Марусевич; Шведюк 75 ц. Решта дрібними датками.

По вичерпанню програми наступила забава з танцями.

Гість.

Чоловік увійшов до кімнати, в якій його жінка грає на фортепяні і бачить, що в одному вікні є вибита шиба.

— А це що сталося?

— Подумай, що за безличність! Ледви я почала грати, наш сусід кинув у вікно каменем!

— Що за дурень! Таж тепер буде ще ліпше чути!

ҐРИПА

Ґрипа шаліє, тисячі людей звалює щоденно з ніг, забірає від праці, переповнює хорими лічниці. Бо оце ми є свідками нової пандемії*).

Ґрипа (інфлюенца, еспанка) це заразлива недуга. Назву її впровадив в 1734 р. Sauvages походить вона від французького слова "gripper" зловити, схопити.

Розвивається ґрипа всюди, без огляду на клімат і ґеоґрафічне положення, терен і поземелля. В ріжних порах року, хоч частіше в зимі і в пізну осінь.

Який бактерійний збудник спричинює ґрипу, остаточно просліджено. В 1890 р. Пфайфер описав спеціяльного бакциля ґрипи, але новіші досліди виказали, що є його найріжніші типи, дуже змінливої форми. Знаємо цілий ряд бактерій, які беруть участь при ґрипі, але цього головного мікроба, який торує їм дорогу до орґанізму — не вислідженo.

Епідемія ґрипи шириться комунікаційними шляхами. Джерело інфекції — хвора людина, або т. зв. бакцильоносці, які самі не хворіють на ґрипу, лише розсівають заразки. Шириться інфекція головно т. зв. краплинною дорогою. При кашлі, розмові, навіть глибокому диханні розбризкує хвора людина, або бакцильоносець, дрібненькі пухирці слини, що містять у собі хороботворчі мікроби. Рідше заражуються за посередництвом занечищених предметів.

Епідемія ґрипи шириться дуже швидко, так, що в 2—3 місяцях опановує цілу Европу, опісля поволі вигасає. Що впливає на швидкий розвій епідемії? Високий атмосферичний тиск повітря, яке, як це виказав Ріхтер, не має в собі вправді заразка ґрипи, але за це має більшу скількість ґазу — озону, який дразнить віддихові шляхи та приготовляє в цей спосіб підложжя для розвою мікробів ґрипи.

Нема якоїсь спеціяльної схильности до ґрипи, у всіх людських рас виступає вона в однаковій формі. Не відіграє ролі ані пол, ані не рішає тут вік. У час епідемії 1918-19. р. хорувало коло 50% усього населення. Хто раз перебув ґрипу, цей набуває невразливости не довше, як на 9 місяців, але друга ґрипа проходить значно лекше.

Статистики виказують, що частіше хорують на ґрипу алькоголіки і легко дістають поґрипові комплікації.

На другий день, або й по кількох днях по зараженні розпочинається ґрипа нагло, високою гарячкою (39—40° С), дрощами, болем голови, ослабленням, ломанням у костях і болями крижів та кінцівок (рук, ніс). Опісля сильно червоніє й опухає слизова оболанка горла, мягкого піднебіння, носа (сухий нежит), заявляється хрипка, сухість і дряпання в горлі, часто напади докучливого кашлю.

По кількох днях опадає гарячка, залишається ослаблення. В 5—6 дні хвороби, або й пізніше, часто зявляються т. зв. поґрипові комплікації (запалення легенів, нирок і т. д.), які є дуже загрозливі для здоровля, а то й життя.

Коли в когось виступлять перші обяви ґрипи, слід йому негайно положитись до ліжка, добре вкритися, пити багато гарячих напоїв (чай, лімоняда) і зажити аспірину чи „пірамідон" і покликати лікаря. Лише під дбайливим лікарським доглядом хворий легко переборе недугу та омине загрозливих для життя і здоровля поґрипових комплікацій.

Тому, що епідемії ґрипи так невблагано скошують тисячі людських жертв, віддавна старалися вишукати якісь запобіжні способи проти ґрипи.

Якжеж охоронитися перед цими міліярдами мікробів, що їх тисячі хворих, видужанців, чи бакцильоносців розсіває довкруги себе? Хіба перерватиб на час якийсь щоденний ритм життя, позамикати бюра, школи, кіна і т. д., але можливе хіба в теорії. В практиці це був лиш один такий у світі випадок і його наводить проф. Ґлюзінський: це підчас листопадових днів 1918. р., коли в час боїв завмерло життя міста, устала й епідемія ґрипи, яка тоді шаліла у Львові.

В час епідемії треба уникати більших людських зборищ, головно тоді, коли мається катар. Відокремлювати хворих на ґрипу, знезажажувати їхні видалини з носа і горла. Не вживати спільних рушників, посуди, тоалетних приборів. Перед кожною їдою дбайливо мити руки.

Дехто каже, що добрим запобіжним способом є заживання дуже маленьких доз хініни (1 піґулку по 0.05 гр. щодня). Ця маленька давка навіть у дуже вразливих на хініну не дає жадних прикрих обявів. Підчас епідемії ґрипи поручають заживати щодня по 1 такій піґулці хініни продовж кількох тижнів.

Взагалі сильний відпорний і загартований орґанізм не легко дається побороти ґрипі. Збільшуємо відпорність орґанізму гіґієнічним способом життя, на який складається відповідне відживлювання, уникання перевтоми, праця і сон у добре провітрюваній кімнаті, невживання алькоголю і т. д. В час епідемії ґрипи треба передовсім уникати простуд і не перемерзати, оминати всього того, що тільки шкодить орґанізмові та зменшує його відпорність, одним словом, як це популярно зовуть, „треба шануватися".

Бо лише зміцнення і посилення відпорности орґанізму є найліпшим запобіжним засобом проти ґрипи. — („Новий Час").

Любомир Беч.

*) Пандемія — епідемія, що обіймає більше країн.

Добра камера.

— Чи ти вже зняв яку фотоґрафію своєю новою камерою?

— Так. Тиждень тому я зняв таку фотоґрафію, за яку один багач дав мені тисячу долярів.

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА НЕСТАНИЧІ, ПОВІТ РАДЕХІВ.

Ми одержали листа від читальні „Просвіти" з нашого села Нестанич, в якім просять нас перевести збірку на будову Народного Дому, котрий вони з весною починають будувати. В тім Домі мається містити читальня „Просвіти", Кооператива і Молочарня. Нас повідомляють, що площу під будову закуплено і вже звозять цеглу і потрібний матеріял під будову.

Заряд згаданої читальні просить нас, щоб ми, заокеанці, постаралися про накриття, котре має коштувати $200. Тому відносимося до всіх односельчан з села Нестаничі, котрі перебувають на еміграції по всіх заокеанських краях, щоб прийшли з допомогою нашим братам у старім краю поставити цей Народній Дім, якого брак дається аж надто добре відчувати.

Ми знаємо добре, що наше село лишилося позаді всіх інших сіл, а це тому, що нема своєї домівки. Тому не відкладаймо на пізніше, а прийдім їм з допомогою зараз.

Ми односельчани, котрі перебуваємо у Віндсорі, Канада, створили збірковий комітет, що поставив собі за ціль зібрати сто долярів на згадану ціль. Ми кличемо всіх односельчан, де лише вони не перебували б, переводити такі збірки. Ми знаємо добре як наше село стоїть фінансово, які то великі податки там оплачують, а приходу мало.

Всякі збірки просимо слати впрост на адресу читальні „Просвіти" у Нестаничах, почта Холодів, повіт Радехів, або на нашу адресу.

За збірковий комітет:
Микола Нікон,
Олекса Косіковський:
1534 Parent Avenue,
Windsor, Ont., Canada.

З ІСТОРІЇ ХУСТОЧКИ ДО НОСА.

Перша почала вживати хусточки до носа якась венеціянка коло 1540-го року. Пізніше того „винаходу" стали вживати німці. Одначе закон із 1595-го року не дозволяв простим людям уживати хусточки. Могли це робити лише князі та шляхтичі.

В одній годині на земній кулі родиться 5,440 дітей, а вмирає 4,630 осіб. За одну годину фабрики роблять 700 нових авт, а авта, що є в руху, вбивають 17 осіб. За тойже час земля, що обертається довкола своєї оси, робить дорогу довгу на 1,800 миль.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ЛОРЕЙН, О.

Збірки на У. Н. Дім в Дублянах.

На Український Народній Дім в селі Дублянах, повіт Самбір, зложили слідуючі особи по $5: Г. Ковальчук, І. Пінцура, Г. Мисак; по $2: Т. Пінцура, П. Пінцура, П. Урбан, Анна Наконечна; по $1: Т. Сорока, І. Борис, С. Лужецький, М. Сикута, І. Гіль, В. Фурдин, А. Котик, М. Курч, М. Фрелик, Розалія Бобрівська; по 50 ц.: Юстина Маковська, І. Дідич, М. Волошинський, М. Ґедзин, В. Каршень, В. Гладиш, В. Мількович; по 25 ц.: Теодора Кавяк, І. Колодій, М. Пірняк, І. Олексин, І. Дудяк, І. Віняший, Писарчик, Т. Яжик, М. Головецький, С. Кузьма, М. Щурко, С. Хорощак, П. Яців. Разом зібрано $40. Всі ці гроші будуть вислані на руки комітету в Дублянах.

За місцевий комітет: **Онуфрій Зозуля,** предс.; **Іван Пінцура,** касієр; **Анна Наконечна,** секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

При забаві не забувають про Рідний Край.

Український Жіночий Горожанський Клюб на „Льотах" в Сиракюз Н. Й. влаштував з нагоди свята „Михайла" іменини свому заслуженому громадянинові Михайлові Ліщинецькому. При гарній вечері гості не забули і про рідний край. На прохання самого іменника переведено збірку, що принесла $5. Збірав С. Бендерський.

Знову ж 30. січня ц. р. знакомі і приятелі громадян Ліщинецьких справили їм приємну несподіванку, а саме, срібне весілля" на яке прибуло багато гостей. Принято відбулося в Українському Народному Домі, на якому гром. І. Пігуляк виголосив щиру, привітну промову. По ньому говорило ще багато інших громадян, желаючи всього добра. Серед гостей був теж місцевий о. парох Кузів, що теж виголосив патріотичну промову. При кінці гості обдарували ювилятів дарунками, а С. Бендерський попросив гостей, щоб при гарній забаві не забули про рідний край. Переведено збірку, яка принесла суму $7. До цього шан. ювиляти доложили $3 і разом, суму $10, вислано частину на боєву акцію, а частину на національний фонд. Гроші вислані через Централю ОДВУ.

І. Пігуляк.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Коляда на визвольну боротьбу.

Члени ОДВУ, від. ч. 12, ходили в часі свят з колядою на визвольну боротьбу. Коляду зложили: Й. Михалюк $5; по $3: С. Рутецький, М. Самбір, Й. Малендевич; по $2: Т. Свистун, Г. Слободян, Т. Федусь, В. Іванковський, Й. Ваврів, М. Насевич, тов. Укр. Ам. Горожан; по $1: Н. Ворончак, А. Колодій, О. Бережницький, С. Яличко, В. Сапелюк, І. Багрій, М. Шеремета, Г. Шагала, К. Москович, В. Ситкович, П. Кобильник, М. Головатий, І. Пилипський, І. Кісь, П. Протисевич, М. Рибак, Н. Ганас, М. Шивалюк, М. Дубас, Г. Модрук, М. Сосновий, М. Шегда, Ст. Крайник, М. Молчанов; І. Дмитрук 75 ц.; по 50 ц.: М. Білей, І. Кравчук, Г. Держак, І. Кутильмах. — Разом заколядовано $54.75. — З каси додано 25 ц. — Разом вислано $55 на призначену ціль через Центральну Управу ОДВУ в Ню Йорку.

Управа 12 від. ОДВУ.

ІСТ БОФАЛО, Н. Й.

З ювилею на визвольну боротьбу.

Дня 21. лютого ц. р. наші чесні громадяни Марія і Михайло Вітрові обходили 25-літні роковини свого щасливого подружжя. Забава відбувалася на парохіяльній галі, де зібралося велике число приятелів і знайомих ювилятів, щоб тим виявити свою прихильність і вдяку заслуженим громадянам за їх корисну працю в громаді. Забавою проводив місцевий священик о. Сидоряк, який в першій мірі сам пожелав ювилятам щастя і здоровля, а відтак просив до слова Евгена Тимковича, предсідника українського горожанського клюбу, який у своїй промові представив приявним працю, що її впродовж кількадесяти літ покладають для розвою громади згадані ювиляти. Від себе і в імени свого клюбу бесідник побажав ювилятам всього добра. При забаві не забуто також за рідний край. На зазив бесідника, щоб зложити щось на визвольну боротьбу, приявні гості відгукнулися своїми жертвами. Зложили: С. Паньків $2; М. Вітровий $1.50; по $1: Д. Колотило, о. Е. Сидоряк, П. Володка, Г. Палінський, Т. Новосядний, Д. Степанюк, Е. Тимкович, П. Сукманський; по 50 ц.: Г. Цьопик, М. Браніцький, Ю. Цегловий, Христина Руда, М. Хомин, М. Боднар, М. Студений, М. Снайчук, Ольга Дубас, Катерина Семків, Й. Бабчак, В. Горгота, С. Неміра. Разом зібрано $21, які вислано до Центральної Управи ОДВУ.

Евген Тимкович.

НЮ КЕСЕЛ, ПА.

З коляди на визвольну боротьбу.

Члени 55. відділу ОДВУ пішли в часі свят з колядою і заколядували $22.75 на визвольну боротьбу. Зложили коляду такі особи по $1: В. Мудряк, Ю. Ліско, Л. Столиця, О. Вересюк, І. Деркач, А. Лиска, Ю. Базилінський, Н. Базилінський, Д. Кучмак, П. Кушей, А. Попов, І. Лисогір, Й. Любянецький; по 50 ц.: Д. Булій, о. М. Марущак, І. Гичі, І. Жидик, І. Дацько, І. Кубич. Разом $24.80. Розходу було $2.05. Остало $22.75, які вислано через Центральну Управу ОДВУ на призначену ціль.

Юліян Ліско.

НАРОДНІЙ ДАР КОШИЦЕВІ.

Досі наспіла вже значніша сума на ювилейний національний дар професорові Олександрові Кошицеві, але збірка продовжається дальше, щоб дар був гідний американських українців, і щоб це була дійсна поміч професорові Кошицеві, задля його дальшої праці на полі української музики.

Тепер зачинаємо проголошувати всі пожертви вповні, цебто подаючи при жертводавцях і суму жертвованих дарів.

Гроші поміщені в банку на конто JUBILEE COMMITTEE OF PROF. KOSHETZ і проситься так виписувати чеки на дальші дари.

THEO. KASKIW,
600 HIGH STREET, NEWARK, N. J.

Жертви прислали: 1. Хор ім. Маркіяна Шашкевича, Френкфорд, Філядельфія, Па., 10 дол.; 2. Тов. ім. Б. Хмельницького, Нюарк, Н. Дж., від. 133 У. Н. С., 25 дол.; 3. п. Володимир Гіба, Нюарк, Н. Дж., 5 дол.; 4. Тов. Український Клюб Поступовий, Джерзі Сіті, Н. Дж., 19 дол.; 5. о. В. Гривнак, Сейнт Клер, Па., 25 дол.; 6. Бр. Пресв. Тройці, Нюарк, Н. Дж., від. 2 Провидіння, 10 дол.; 7. пані К. Перестюк, Нюарк, Н. Дж., 2 дол.; 8. п. О. Химій, Нюарк, Н. Дж., 1 дол.; 9. Бр. св. Петра й Павла, Бріджпорт, Н. Дж., 2 дол.; 10. п. Т. Чемерис, Філядельфія, Па., 5 дол.; 11. п. І. Борисевич, Філядельфія, Па., 2 дол.; 12. о. В. Лотович, Джерзі Сіті, Н. Дж., 5 дол.; 13. Укр. Гр. Кат. Церква, Джерзі Сіті, Н. Дж., 10 дол.; 14. Сестр. Пр. Діви, Джерзі Сіті, Н. Дж., 5 дол.; 15. о. Л. Чапельський, Стемфорд, Конн., 5 дол.; 16. о. А. Ротко, Ансонія, Конн., $1.50; 17. Укр. Гр. Кат. Парохія, Елізабет, Н. Дж., 15 дол.; 18. о. Й. Чаплинський, Елізабет, Н. Дж., 10 дол.; 19. Тов. Співацьке Боян, Елізабет, Н. Дж., 10 дол.; 20. Тов. ім. С. С. Ортинського, Елізабет, Н. Дж., 5 дол.; 21. п. В. Левчик, Елізабет, Н. Дж., 2 дол.; 22. Учитель М. Ядловський, Елізабет, Н. Дж., 2 дол.; 23. пані К. Шумевка, Елізабет, Н. Дж., 2 дол.; 24. п. Б. Гарбовський, Елізабет, Н. Дж., 1 дол. 25. п. А. Сміт, Елізабет, Н. Дж., 1 дол.; 26. п. М. Романович, Елізабет, Н. Дж., 1 дол.; 27. п. А. Кучма, Елізабет, Н. Дж., 1 дол.; 28. Бр. св. Юрія, Ансонія, Конн., від. 93 Провидіння, 5 дол.; 29. п. С. Рудий, Нюарк, Н. Дж., 3 дол.; 30. п. М. Шумейко, Нюарк, Н. Дж., 5 дол.

(Далі буде).

Тріюмф адвоката.

Молодий, але талановитий адвокат боронив спадкових справ 5-літньої дитини. Щоб підкреслити сильніше свою промову, покликав дитину, яка сиділа біля мами на лаві свідків і взявши її на руки показав зібраній публиці.

— Шановні панство! Не візьмете хіба участи в негідній справі на шкоду цієї прегарної дитини!

В тій хвилині хлопчина розплакався і — адвокат переміг. Авдиторія нагородила його довготреваючими оплесками. Але коли вже всі вийшли зі салі розправ, дитина ще далі плакала.

Зворушений незрозумілим плачем адвокат противної сторони запитався хлопчика;

— Чого ти плачеш?

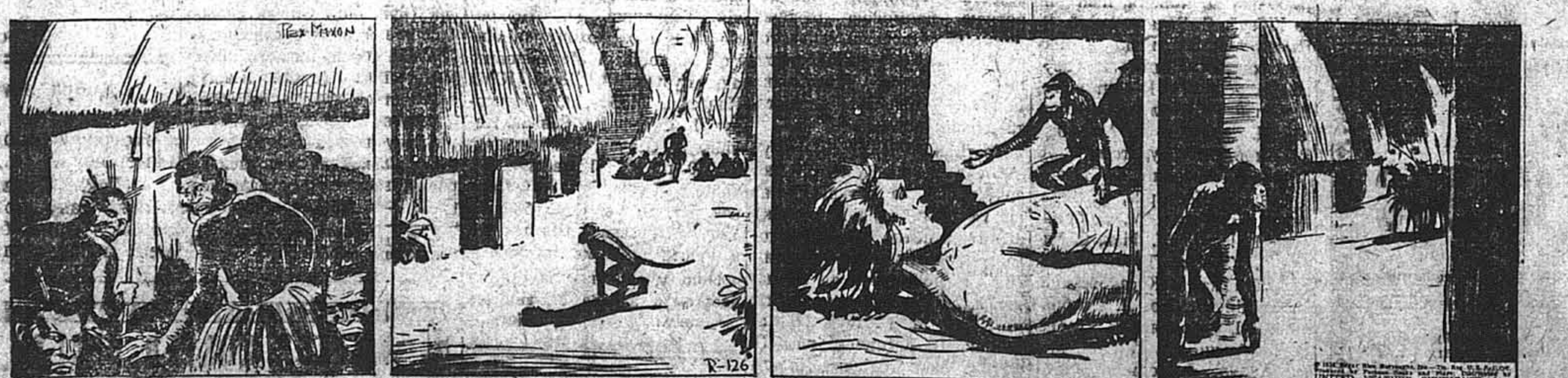
Тоді хлопчина, показуючи на свого адвоката, сказав:

— Бо він мене ввесь час щипав, коли тримав на руках!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

(126)

Розмовляючи голосно між собою гурт дикунів зі списами в руках подався до колиби, щоб вбити Тарзана. Коли вони підійшли ближче до місця, де був увязнений Тарзан вони почули знову цей малпячий голос. Та в тому ж самому моменті з іншої сторони відізвався зовсім подібний голос. Дикуни пристанули. Постоявши хвилю, вони мовчки завернули назад до вогнища.

Там вони знову посідали і почали наново наради. Вони говорили найглупіші річи, без пуття і розсудку. Одинока користь з тих розмов було хіба те, що в їх серцях кристалізувалася воля. Та цей процес, здавалося, відбувався зовсім поза впливами інтелекту. Побачивши, що дикуни знову при вогні, Нкіма знову закралася до Тарзана.

Сівши йому на груди, вона заговорила: „Я прийшла, щоб перегризти ті пута, що тебе звязують". „Ти не можеш цього аробити", відповів Тарзан. „Чому ні?" відповіла завзято Нкіма. „Мої зуби гострі. Я гризла вже не такі річи!" „Ти гризла дійсно не такі річи, Нкімо", відповів сумно Тарзан. „Ці шнури, що мене звязують, це дроти, зроблені з металю".

„Ну і що", настоювала Нкіма. „Я буду гризти те, що зможу. А чого не зможу перегризти, то переломлю пальцями". Тарзан потряс головою „Боюся, що твої пальці заслабі, щоб переломити ці дроти". Він вже годився, щоб Нкіма попробувала своїх сил, але в цю мить роздалися знову голоси дикунів, що підходили до колиби. Нкіма в поспіху мусіла ховатись.

Інший чоловік.

Печериця запивався правильно три рази в тижні.

Жінка переконувала його, благала, а відтак уже хитала тільки головою.

— Від нині стану іншим чоловіком — заявив одного дня Печериця, коли жінка робила йому знову докори. — Не віриш? Побачиш, що я кажу правду!

Жінка повірила, але вечором Печериця знову прийшов пяний домів.

— Я думала, що ти перенешся іншою людиною! — сказала жінка.

— Що ти скажеш на такий пех? Той інший також, свиня, пє! — відповів огірчений Печериця.